

SOLI DEO GLORIA

EVANGÉLIUMI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

OKTÓBER – A REFORMÁCIÓ HÓNAPJA

Luther Márton kitűzi a 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára

*„Isten! kit a bölcs lángesze fel nem ér,
Csak titkon érző lelke ohajtva sejt:
Léted világít, mint az égő
Nap, de szemünk bele nem tekinthet.”*

Berzsenyi Dániel így fogalmazta meg Fohász című versében a hit csodáját, ajándékát és egyben a korlátait is. Ez az evangéliumi folyóirat a közösségi életünk színterén igyekszik megjeleníteni ezt a csodát, ezt az ajándékot és természetesen a gyarló ember szép törekvéseit. Az ebben való osztozásra hívjuk a kedves olvasókat és a szerzőket egyaránt.

HITÜNK MEGÚJÍTÁSA

A 15-16. században egyre fokozódott a katolikus egyház bírálata. Luther Márton, Agoston-rendi szerzetes egy 95 pontból álló tézissel hívta fel a figyelmet a hibákra, melyet 1517. október 31-én szegezett ki a wittenbergi vártemplom kapujára. Nem sokkal később Ulrich Zwingli, majd Kálvin János Svájcban is elindította új, független vallási mozgalmát. E mozgalmakkal, a pápasággal szembeni tiltakozás („protestálás”) révén született meg a protestantizmus, és vele együtt a reformáció, amely latinból fordítva visszaalakítást jelent, lényegében a hit megújítását.

500 évvel ezelőtt az egész keresztyén világ megújulásért kiáltott s ma, 2020-ban is hasonlóan aktuális a hitélet új alapokon való megerősítése. Jóllehet, most nem az egyházon belüli túlkapásokkal szemben kell felvenni a kesztyűt, hanem azzal az értéktelenséggel, amely az anyagi javakat mindenek fölé és elé helyezését jelenti, és amelynek farvizén más, idegen vallások hódíthatnak teret Európában, s lassan már Magyarországon is.

Nem, nem az iszlám az oka annak, hogy Nyugat-Európában lassan a keresztyéneknek kell le-sütött szemmel járniuk, hanem azok az egyházi vezetők, akik érdekérvényesítésből messze a brüsszeliták mögé kerültek, valamint azok a Krisztushívők, akik elgyengültek hitükben.

Hasznos, ha a reformáció évfordulójához közeledve önvizs-

gálatot tartunk. Vajon hányszor nyílt hálaadásra a szánk, és hányszor az Isten káromlására az elmúlt esztendőben? Hány-szor felejtettünk el imát mondani a megterített asztalnál a mindennapi ételért? Hány-szor fejeztük ki – a szavakon túl – tetteinkben is a hálánkat azért a számtalan jóért, amit egészségben, munkabírásban, családjaink jólétében etc. adott nekünk az Isten? És mindezeket keresztül vajon hány-szor mutattunk krisztusi példát cselekedeteinkkel embertársainknak, saját környezetünknek...?

Az őszinte önvizsgálat nem csupán azért hasznos, mert általa, rávilágíthatunk hibáinkra, hanem azért is, mert ezen keresztül megújíthatjuk hitünket. Épp úgy, ahogyan évszázadokkal ezelőtt a reformátorok tették azzal a szándékkal, hogy egy erősebb, Istennek tetszőbb egyházat formáljanak. A reformáció – magyarul visszaalakítás – nem azt jelenti, hogy valami újat kellene feltalálnunk, valami korábban nem látott dolgot kellene cselekednünk. Egyszerűen csak vissza kell térnünk a keresztyéni gyökerekhez, a tiszta krisztusi tanításokhoz és ahhoz, amit Isten kér tőlünk: *„Aki ismeri és teljesíti parancsaimat, az szeret engem. Aki szeret engem, azt Atyám is szeretni fogja. Én is szeretni fogom, és kinyilatkoztatom magam neki.”* Jn 14.22

A szeretet alázatosságot feltételez. Szeressük ismeretlenül is embertársainkat, cselekedeteinket pedig ne a saját önző (jólé-

tünk, hanem azok társadalmi hasznossága határozza meg.

Október a reformáció hónapja. Szinte sorsszerű, hogy erre az időszakra esik az 1956-os forradalom évfordulója is. A 64 évvel ezelőtt fegyvert ragadó magyarok is vissza akartak térni a gyökerekhez, az emberi létezés alapjához, a szabadsághoz. Ők sem valami újat akartak, csupán az emberi méltóságukat szeretnék volna visszaszerezni.

Bármilyen ellentétesen is hangzik, a ropogó fegyverek árnyékában ott volt a szeretet. A kapualjakban kihelyezett becsületkasszában, a szolidaritásban, a nemzeti összefogásban mind ott volt Jézus Krisztus. Akik észrevették, azoknak szilárd hitet adott a megtorlás hónapjaiban, és a folytatódó kommunizmus évtizedeiben. Az ő példájuk is adjon nekünk reményt a megújulásra. Arra, hogy Istenhez megtérni, visszatérni sohasem hiábavaló. Teljes és szabad életet csak a Vele való közösségben élhet az ember. Mert az ördög minden nap megkísért bennünket, krisztussal barátságban azonban könnyebb felvenni a harcot a gonosszal, és könnyebben hozhatunk jó döntést az elágazásoknál. Ha engedjük, hogy Krisztus betöltse a szívünket, végül egyenesen állhatunk meg Mennyei Atyánk színe előtt, és adhatunk számot életünkről.

Ehhez a megújuláshoz, visszaforduláshoz kívánok sok áldást, és nyitott szíveket!

Dr. Szilvay Balázs

A COVID-19

járvány uralja gyakorlatilag az élet minden szegmensét: egészségügyi, politikai, társadalmi, gazdasági értelemben egyaránt. Így érinti a társadalmi életet is, annak teológiai vonatkozásaival együtt, el egészen a gyülekezeti élet leghétköznapiabb szintjéig és a missziói részletekig.

Az emberek általában szabadulni szeretnének tőle, legyőzni szeretnék azt. Ugyanakkor egy másik csoport az okát is szeretné tudni, sőt tudni véli azt.

- Egy telefonos szolgáltatónál a munkatárs, amikor megtudta, hogy egyházi előfizetésben járok, rögtön kérdezte a véleményem a COVID okáról, de nem várta meg a választ, hanem mondta a magáét. Úgy vélte, hogy a teremtés fellázadt az ember kizsákmányolása, ha úgy tetszik óriási önzése, kényelemszeretete, ökológiai lábnyoma ellen, és tiltakozik. Ad egy radikális jelzést, mint ami szubjektív személyiséggel rendelkezik, hogy így nem mehet tovább, hogy ez a fajta rövidlátó fejlődés-hajszolás nem tartható.

- Egy másik, szinte politikai véleményként jelentkezik, az, hogy a teremtés koronája, az ember áll a jelenség mögött, méghozzá tudatosan azért, mert ezzel a módszerrel is világuralomra tör az egyik nagy ázsiai nemzet, amelyik mesterségesen tolt a világ nyakába a vírust.

- És persze sokaknak eszébe jut a teremtmény Isten, aki szintén arra ad jelzést, hogy az ember a Teremtőtől kapott hatalmával nem él, hanem visszaél. Nem

óvja a teremtést, hanem kizsákmányolva veszélyezteti azt.

- Vallás-lélektanilag ugyan ezen a vonalon van az a vélekedés, hogy a járvánnyal maga az ördög incselkedik mind a Teremtővel, mind pedig a teremttel.

Választhatunk ezek közül vagy megalkothatjuk a saját vélekedésünket a járvány okáról. Én – és úgy gondolom, a Krisztusban hívők – erre nem vállalkozunk. Ugyanakkor korunknak

e jelensége nem hagyhat bennünket sem érintetlenül. Ős okkeresés helyett úgy gondolom, nekünk az a nagy feladatunk, hogy a kialakult helyzettel szemben hívő bölcsességgel és bölcs hittel vegyük fel a harcot. Végesek a lehetőségeink a higiénia, az egészségügy és a társadalmi kapcsolatok terén egyaránt. Ezekkel a lehetőségekkel viszont élnünk kell. Sajnos e helyett olykor előjön belőlünk a gyarló ember.

Konkrét kritikaként jelent meg az az igaztalan, már-már a rágalom határát súroló megjegyzés a facebook-on, hogy városunkban az egyik gyülekezet figyelmen kívül hagyja az idevonatkozó intézkedéseket. Ha a református gyülekezetről szól, akkor hazugság. A templom ajtajában lábbal működtethető fertőtlenítő és korlátlan mennyiségű maszk várja a híveket. Az ablakok tárva nyitva vannak, az átlagos templomba járás szintjén tartani tudjuk az elvárt távolságot, és ha bármi okán nagyobb látogatottság várható, akkor a gyülekezeti terembe is kivetítjük az istentiszteletet, sőt az udvarra is. A gyűléseket és a szeretetvendégségeket a szabad ég alatt tartjuk, és persze minimalizáljuk. Az istentiszteleteket nem szimultán, de másnaptól kezdve a közösségi oldalunkon teljes terjedelemben elérhetővé tesszük. Szóval, amit lehet, azt meg tesszük. Persze az evangélium hirdetését e kritikus időben különösen nem szüneteltetjük.

Evangéliumi hitünk szerint pedig a teremtmény Istent semmiképpen sem kereshetjük a probléma oldalán, hanem sokkal inkább a megoldás és megváltás oldalán. Adjon a Szentlélek bátor és bölcs hitet, hogy ezen az úton járva a megoldás, a szabadulás és a megújulás útját járjuk mindaddig, amíg újra e teher és megpróbáltatás nélkül élhetünk. Ez a járványok idején az egyetlen krisztushívőkhöz méltó megfontolás.

Dr. Bóna Zoltán

AMIKOR ISTEN MEGMUTATJA MAGÁT

Sokan leélik úgy az életüket, hogy azt hiszik, sosem találkoztak Istennel. Mások minden nap meglátják Őt, így nem is kételkednek a létezésében...

Október második szombatján a dunavarsányi hódcserskész családok, akik Mohácson gyűltek össze, bizonyosan érezték a Teremtő közelségét. Őszi szüretre hívott a gyülekezeti program, amely igencsak próbára tette a kisgyermekes családokat. A reggel 9 órai érkezés fél hetes indulást, és minimum öt - fél hatos ébredést feltételezett. Mindezt szombaton, egy fárasztó hét utáni első pihenőnapon...

Nem is sikerült mindenkinek megugrani ezt a szintet és volt, aki a délelőtti program végére érkezett csak meg. Még őket is szeretettel fogadta a közösség, amely örült minden érkezőnek.

Ott volt Isten velünk, amikor az utat épségben megtettük Mohácsig. Éreztük a közelségét a szüret óráiban is, amikor a szőlőtőkék levelén megcsillant a napfény. Gondját viselte valamennyi családnak, mert egyetlen „két lábon járó kis veszélyforrás” sem tett kárt magában vagy másban. Ellenben megtanultak

gyermekünk cserkészorsbe rendeződni, önuralmat gyakorolni, szót fogadni – ha csak néhány órára is...

Ott volt Isten a közös ebédnél, amit békességben, közösségben, néhány cserkész társunk áldozatos munkájának köszönhetően költöttünk el. És, hogy mekkora áldás kísérte valójában

ezt az együttlétet, azt mi sem bizonyítja jobban, mint, hogy másnapra elromlott az idő, hétfőn pedig egy egész héten át tartó esőzés vette kezdetét. Belegondolni is rossz, milyen lett volna, ha mindez előbb érkezik egy nappal. Ha a szőlőtőkék között botorkálva kap el minket az égi áldás, vagy már el sem indulunk a hajnali viharban Mohácsra.

Nem, mindez nem fenyegetett minket azon a szombaton. Helyette verőfényes napsütés, friss levegő és egy szerető közös-

ség ölelt bennünket körül. Még a betegségéből lábadozó gyülekezeti vezetőnk is velünk tartott

és hisszük, hogy együttlétünk az ő gyógyulását is szolgálta. Mindez a Jóisten kegyelme által.

Mert boldog az az ember, aki meglátja a kapcsolatot a teremtet világ működése és a Teremtő gondviselése között. A kegyelem pedig minden nap jelen van, csak észre kell vennünk! Ha erre képesek vagyunk, akkor könnyebben fogadjuk el sorsunkat, és a vele járó nehézségeket.

Hittel élni tehát öröm, hitben élni boldogság.

Azon a napon harminc boldog emberre mosolygott odafentről az Isten!

Dr. Szilvay Balázs

MINDENSZENTEK, HALOTTAK NAPJA VS. HALLOWEEN

Október végén, november elején évszázadok óta mécsesek fénye világítja meg a temetőinket, az utóbbi években pedig a házak kertjeiben, ablakaiban nálunk is megjelentek a hol szép és hangulatos, hol ijesztő vagy annak szánt tőklámpások.

Az üzletek polcain ez idő tájt egymás mellett árulják a halloweeni álarcokat, jelmezeket és a temetői dekorációkat, gyertyákat, mécseseket.

ránt. (Dunavarsányban is van kezdeményezés a „Halloween Csokivadászat” hagyományának megteremtésére...)

Halloween, mindenszentek, halottak napja egymást érő ünnepek, események és sokak fejében keveredik, miről is szólnak ezek. A valódi tartalmuk rövid összefoglalásával az ebben való eligazodást szeretném segíteni.

Mindenszentek napja (november 1.)

kenyeret, sőt, vizet tesznek az asztalra. A bukovinai magyarok sütnék, főznek és kiviszik az ennivalót a temetőbe, osztogatják. Gyertyát gyújtanak otthon, ahány halottja van a családnak, annyit. Az Ipoly menti falvakban, aki nem tud temetőbe menni, az otthon gyújt gyertyát mindenszentek napján. Régebben figyelték, kinek ég előbb a gyertyája, mert a hiedelem szerint az hal meg előbb a családban.

A kép forrása: viraggalegymosolyert.hu

A november 1-i munkaszüneti nap kapcsán – mikor a naptár engedi – hosszú hétvégeket szervezünk, és bár mind többen ezt arra használják, hogy egy wellness hotelba utazzanak, azért az ország többsége hagyományos „temetőjárásra” indul.

Mindemellett halloween partykat, műsorokat szerveznek gyerekeknek, felnőtteknek egya-

Elsősorban katolikus ünnep, azoknak a megdicsőült lelkeknek az ünneplése, akikre sokaságuk miatt nem tudunk megemlékezni külön naptári napon.

„E napon ma is szokás a sírok megtisztítása, feldíszítése és gyertyák gyújtása a halottak emlékeztére. A néphit szerint ilyenkor hazlátogatnak a halottak, ezért sokféle szokás, hogy számukra is megterítenek,

A szegedi tájon mindönszentök kalácsa, kóduskalács néven üres kalácsot sütöttek, amit a temető kapujában várakozó koldusoknak adtak, hogy ők is megemlékezzenek a család halottairól. Csallóközben is az ezen a napon sütött kalácsot osztották szét a temető kapujában álló és imádkozó koldusok között, nehogy a halottak hazalátogassanak. Jászdózsán, mi-

közben a temetőben gyertyát égettek, odahaza égve hagyták a lámpát, hogy a halottak széjjel tudjanak nézni. Úgy vélték: „Míg a harang szól, a halottak otthon vannak.” A Tápió menti falvakban egy tál ételt tettek az asztalra a halott számára.” (Forrás: arcanum.hu)

Mindenszentek napja a reformátusoknál nem egyházi ünnep, azonban az apostoli hitvallásban a reformátusok is vallják a "szentek közösségét", és ha régi hagyománya nincs is, Mindenszentek napján a reformátusok is istentiszteletet tartanak.

Halottak napja (november 2.)

A halottak napja a holtakról való megemlékezés napja a római katolikus egyházban. Az ünnep a 11. században terjedt el széles körben, s a 14. században vált hivatalossá. Mára – az előtte való mindenszentek napjával együtt – messze túlnőtte a katolikus kereteket. Ma már halottak napján a református hívek is kimennek a temetőbe, rendbe teszik a sírokat, virágot helyeznek el, gyertyát vagy mécsest gyújtanak.

A mindenszentek és halottak napja közti éjszakán a néphit szerint a templomban a halottak miséznek. Halottak napján megvendégelik a szegényeket és a koldusokat. A Gyimes-völgyben így mondták: „Halottak napjára főzünk, sütünk cipókat, odaadjuk avval, hogy a hóttaké.” Ipolyhídvégen halottak napján a közeli rokonság együtt fogyasztotta el az ebédet, majd kimentek a temetőbe és gyertyát gyújtottak az elhunytak tiszteletére.

A kép forrása: tudomanyplaza.hu

Halottak napján, sőt hetében mosási tilalom volt, attól tartva, hogy akkor a hazajáró halott vízben állna. A Csallóközben is tilos volt mosni, mert megsárgulna a ruha. Nem meszeltek, mert a férgek ellepnék a házat. Halottak napján Szlavóniában sem végeztek semmilyen földmunkát, mert keléses lenne, aki azt megszegi. (Forrás: arcanum.hu)

Halloween (október 31.)

A halloween alap gondolata – hogy a holtak szellemei ezen a napon visszatérnek a földre – a keresztény magyar néphagyományban is visszaköszön, még ha az egyházak természetesen nem is osztják ezt. A halloween számos elemében emlékeztet a halottak napjára. Az angolszász kultúrkörből származó, a kelta mitológiára visszavezethető halloween szokásai is kezdenek meghonosodni Magyarországon is. Az idők folyamán a töklámpás lett a halloween egyik legfontosabb jelképe, amelynek története szintén kelta eredetű.

A monda szerint Jack egy részeges, de éles eszű naplopó

volt. Halálakor a mennyországba csínytevései és haszontalan élete miatt nem engedték be, ám az ördög korábbi megtréfálása miatt a pokolba sem találhatott otthonra, így örök száműzetésre ítéltetett. Jack egy izzó fadarabot vihetett csak magával a pokol tüzéből, hogy ne kelljen vaksötétben kóborolnia. A lángokat egy sütőtökből kivájt mécsesbe zárta, és a mai napig folytatja bolyongását a mennyország és a pokol kapuja között.

Halloweenkor az ajtó előtt jelmezbe öltözött gyerekek jelennek meg, akik házról-házra kopogtatva "Csokit vagy csalunk!" kiáltással kérnek édességeket. A Csokit vagy csalunk azt jelenti, hogy a házigazdák vagy adnak csokit a gyerekeknek, vagy ha nem, akkor a gyerekek valamilyen játékos csínyt követnek el velük szemben. A kicsik és nagyok egyaránt változatos, többnyire túlvilági hangulatú maskarákat öltenek magukra és általában baráti társaságban, jelmezbált rendezve ülik meg ezt az ünnepet. (Forrás: csaladivilag.hu)

Dr. Csizmadia Zoltán

FÖLD FÖLÖTT HARC – FÖLD ALATT JÁTÉK!

Ez az írás a Confessio folyóiratban hasonló címmel a karácsonyi számban megjelenő dolgozat szerkesztett változata

A '60-as évek elején kiskunlacházi kisgyerekként apámmal sokat autóztam Lacháza és Budapest között az 51-es úton. Egyszer, bizonyára egy késő őszi vagy téli napon, lombohullás után föltűnt, hogy valahol a félúton jobb oldalt egy érdekes, nagy tárgy domborodik/homorodik az ég felé és forogva pásztázza azt. Ahogy annak lenni kellett, rögtön „mindent tudó” apámhoz fordultam az: „Az micsoda?” – kérdéssel. Mogorván ennyit válaszolt: „biztos egy ruszki radar”, és idegesen cigarettára gyújtott. Gyermekként is éreztem, hogy jobb, ha nem kérdezősködöm tovább.

Bizonyára el is felejtettem a látványt, de mégis valami tudatalatti minden út alkalmával odavonzotta a tekintetemet az ismeretlen tárgy felé, ami télen meg-megvillant a napfényben, nyáron pedig láthatatlanná vált a fák lombjai között. Egyszer újra nekibátorodtam és megkérdeztem: „Mire való az a radar?” Apám egy fokkal jobb kedvében volt, így egy kicsit hosszabb választ kaptam: „A ruszki repülőket irányítja, amik fölöttünk is állandóan röpködnek, durrognak, ha kell, ha nem. Meg biztosan beijedve várja az ellenséget is.” Aztán megint jött a cigaretta és én vettem a jelzést, hogy ma ennyit kapok. A „durrogást” értettem, ami nyilvánvalóan a légrobbanásokra utalt, amelyekkel tényleg tele volt Lacháza és a

környék élete a tököli és a lacházi/bankházi szovjet repülőterek miatti mindennapos, sűrű, katonai légi forgalom miatt.

Sokkal több információt aztán nem is tudtam meg sem én, sem más erről a varsányi dombok között működő szovjet katonai objektumról, amiről immáron köztudott, hogy – megelőző próbaradarozások után – 1968-ban épült meg a maga „atombiztos” bunkerrendszerével együtt. Nem is izgatott már, miként bizonyára az átlagemberek többségét sem, mert másokkal együtt elkönyveltem, hogy ez is része a tököli, lacházi/bankházi szovjet katonai jelenlétnek és katonai tevékenységnek, amiről nem is lehet és igazából nem is érdemes többet tudni.

Ezen a ponton azért még egy kvázi kedves, a kor tragikomikus, egyszerre naiv és groteszk voltát jellemző történetet had osszak meg éppen a légrobbanások kapcsán, amely a következőképp történt a '60-as évek közepe táján. Egyik lacházi falugyűlés keretében egy öreg, naiv, de józanul gondolkodó parasztember szólásra jelentkezett és elmondta, hogy tűrhetetlenek a légrobbanások: ablakok betörnek, régi vályogházak falai repedeznek, hullik a vakolat, az ólak tetején a cserepek elmozdulnak, ráadásul a temetéseken nem lehet hallani a pap szavát a repülőzúgástól és a légrobbanásoktól. Azonnali intézkedést kért a tanácselnöktől.

Megállt a kés a levegőben, a légy zümmögését is lehetett hallani. Mindenki a maga módján, riadtan vagy kuncogva várta a tanácselnök válaszát. Ő felállt és arcizomrándulás nélkül a legnagyobb természetességgel ennyit mondott: „Nagyon köszönöm a jogos észrevételt, a jövő héten kimegyek Bankházára és beszélni fogok a szovjet elvtársakkal...” Volt, aki visszatartotta a nevetését, volt, aki nem tudta e „frappáns”, de a valóságtól messzire rugaszkodott válasz kapcsán. Természetesen a tanácselnök nem ment ez ügyben sehova – különösen nem a szovjet elvtársakhoz –, de azt el kell ismerni, hogy helyi diplomáciából vagy legalábbis egy kínos kérdés/kérdés kommunikációs kezeléséből kiválóan vizsgázott. Persze ez a történet hosszú hónapokig ilyen-olyan minősítéssel bejárta az egész községet, ezért is emlékszem rá.

Ilyesmi idevonatkozó előzmények után kerültem Dunavarsányba lelkipásztornak 1980 őszén. A lokátor a maga láthatóságával és láthatatlanságával együtt természetes része volt a falunak. Az ott zajló munkáról természetesen nem tudott senki semmit, és az ott dolgozó cirka 40 katonával és az ott történő eseményekkel pláne nem volt semmilyen találkozása a falunak már csak azért sem, mert a bunker mind Tökölről, mind Lacházáról – Moszkváról nem is

beszélve – a falu érintése nélkül volt megközelíthető. Egyébként egy magyar katonai alakulat is állomásozott Dunavarsány elmentés sarkában, de a kérdés, hogy munkájuk összefüggött a lokátorral vagy sem, az átlagember érdeklődését, legalábbis az enyémét és a velem beszélőkét elkerülte. Persze nem így a légrobbanások, amelyek még egy évtizedig megpróbálták Dunavarsányban is a temetések és minden kültéri program szereplőjének és látogatójának idegeit.

1990-től három cikluson keresztül helyi képviselő voltam, azon belül egy ciklusban alpolgármester. Ez alatt a 12 év alatt az immáron állami tulajdonba került, és az állam által őrzött 47 hektáros terület lokátora és bunkerja csak azzal került a képviselő-testület napirendjére, hogy ez állami ügy, nekünk nincs dolgunk vele, őrzés alatt van. Illetve olykor szó esett az ugyanott elhelyezkedő árvalányhajas és egyéb védelemre érdemes környezeti kincs megmentése összefüggésében.

Már régen nincs se tököli se bankházi röptér, a szovjet megszállásról nem is beszélve. Emellett a történelmi megvalósulását kísérték azok a – közép- és idős generáció által jól ismert – plakátok, amelyek nem voltak túl barátságosak ugyanakkor, ha a szovjet megszállásból fakadó vért, könnyet, halált, megbecstelenítést, kifosztást, megfélemlítést, diktatúrát, nemzetközi elszigeteltséget nem felejtjük el, akkor teljesen érhetőek. Ezek egyikén egy nem túl gusztos, elhízott orosz tiszt hájas tarkója látszott a következő fölirattal: „Továrisi konyec” (Elvtársak vége). Viszont volt egy másik plakát is, amelyet én ennek a lokátornak, illetve az alatta lévő bunkernak a mostani meglátogatásakor láttam, amelyen egy mosolygós, szimpatikus szovjet katona búcsúzóul nem mást mond, mint azt, hogy „Minden jót magyarok!”. Plakátaláírás: „Szovjet hadsereg”. Természetesen ebből a kedves szovjet-búcsús plakátból sokkal kevesebb volt a közterületeken. Én akkor nem láttam egyet sem, szemben

a másikkal. Természetesen ez a búcsú sem tükrözte a valóságot, hiszen szovjet katonának, legalábbis a tiszteknek kiváltság volt, ha Magyarországon kaptak szolgálati megbízást, és egyáltalán nem szívesen tértek haza. Pláne nem azzal a tudattal, hogy valahol Ázsiában vagy Afrikában folytathatják pályafutásukat.

Mindezek a gondolatok – kivéve az idealizált búcsúplakátról mondottakat – akkor jutottak eszembe, amikor hallottam, hogy a dunavarsányi szovjet lokátor állomás közel 30 éves elhagyatottság után egy kvázi kalandpark részeként folytatja pályafutását. A felszíni részekből nem maradt semmi, de a földalatti bunker informatív, interaktív kiállítássá alakult felnőttek és gyermekek számára egyaránt. Korabeli plakátok, zászlók, elsősorban légi-hadászati fegyverek, alkatrészek, hadászati játéklehetőségek, dokumentumfilm-vetítés, orosz és magyar katonai egyenruhák, életképek: például egy parancsnoki szoba és egy katonai fogda, valamint egy úttörő és kisdobos kiállítás várják az idelátogatókat.

A kép forrása: origo.hu

Erről a bunkerről és persze a vonzó szabadidős lehetőségekről, valamint az egy km-es távolságra lévő „légi bázisról”, ami szintén érdekes információkkal és élményekkel várja az idelátogató családokat, sokat lehetne írni. Ettől azonban – a legnagyobb elismeréssel az alkotók és üzemeltetők iránt – eltekintek. E helyett az Origo és más portálok idevonatkozó pontos, részletes híradását ajánlom.

Tehát részletes ismertetés helyett – továbbra is elismeréssel a létrehozók óriási munkája iránt – inkább egy két gondolatot osztom meg, mint eddig is tettem. Nem vitás, hogy ez az egész komplexum – ami a Komo-sky nevet viseli, arra a repülőbalesetben elhunyt elkötelezett férfiről, Komócsi Zoltánról emlékezik, aki megkezdte ezt a „KOMO-SKY 51-es BÁZIS” projektumot – politikamentes, ismeretterjesztő és élményszerző céllal készült. Mintegy játékká szelídítette a fegyvereket, ami egyrészt üdvözlendő, másrészt azonban egy hamis képet is festhet akaratlanul is a fegyverekről és a fegyveres konfliktusokról akár a múlt, akár a jelen és a jövő összefüggésében. Ez a „soft-osítás, light-osítás” egy kritikus pontja a Bunkernak, amit tovább nehezít az a tény, hogy ennek eredetije és mindaz, ami itt látható, egy hazánkat, nemzetünket megalázó, meggyalázó és elnyomó birodalmi ambíció birtokosainak és kiszolgálóinak a kezében volt. Ugyanakkor nem vitás, hogy a haza, a nemzet védelmének eszköztárában

még mindig ott vannak a fegyverek és ott van a hadi tudomány, a hadi cselekmény. És csak a legnagyobb tisztelettel tekinthetünk azokra, akik magukra veszik a latin mondást: *Dulce et decorum est pro patria mori!* (Édes és ékes dolog a hazáért meghalni!) S ha valaki ifjúként éppen itt kap kedved a haza iránt való szolgálatára, akkor ennek csak örülhetünk. És talán legalább annyira annak is, ha valakiben éppen itt erősödnek meg a haza kizárólag békés szolgálatának tervei. A lényeg, hogy a hazaszeretet erősödjön.

hogy ezek a mozgalmak is az előbb említett, ellenünk is irányuló, sőt rajtunk is gyakorolt birodalmi, katonai, gazdasági ideológiai hatalomnak voltak a manipulatív eszközei, amelyek nem méltók nosztalgikus sztorizásra. Ezzel együtt mindenkinek lelke rajta, hogy miről, mit gondol. Úgy érzem, a megalkotóknak is ez a véleménye, és ezt én is nyilván tudomásul veszem.

Ezen túlmenően azért azt remélem, hogy az idelátogató felnőttek, szülők, nagyszülők objektív ismereteiket is elhozzák ide, vagy utótanulmányt folytatnak és ezeket is elmondják gyer-

A kisdobos- és úttörő kiállításban ugyanez a kettősség van. Az 50 fölötti idelátogatók első érzése a nosztalgia lesz a megszépült táborok, az ott elcsattant első csókok vagy sportsikerek iránt. De mielőtt párás tekintettel ezeket mesélnénk a velünk lévő ifjaknak, jusson eszünkbe,

mekeiknek, unokáiknak, már csak azért is, hogy a kalandparknak ez a része kalandpark maradjon, és az ott bemutatott eszközök, relikviák, valamint a mögöttük lévő indulatok és ambíciók örökre maradjanak a föld alatt.

Dr. Bóna Zoltán

GONDOLATOK A TRIANONDIKTÁTUM MÖGÖTTI LELKISÉGRŐL

Az alábbi írás a Theologiai Szemlében megjelent hasonló című tanulmány szerkesztett változata

A civil közéletben erőm szerint aktív, református lelkészként írom az alábbi sorokat, amelyek bizonyára nyilvánvalóan tükrözni fogják e személyi hátteret.

A centenárium kapcsán eszünkbe juthat az a biblikus, reformátori történelemszemlélet, ami szerint az Isten iránti hűtlenség csapást, az Isten iránti hűség áldást és szabadulást hoz. Ennek vagyunk tanúi az Ószövetségben a választott nép sorsát illetően, s ennek csak egyik példája a babiloni fogság és az abból való szabadulás. Tehát, szemben a filozófiai deizmussal, amelynek ismert, monumentális szépirodalmi példája Madách Imre: *Az ember tragédiája* című drámája, amely szerint a teremtés után „a gép forog, az alkotó pihen”, a biblikus történelemszemlélet szerint az Isten a történelem Ura, Akinek a történelmi aktivitása tükrözi a választott nép hűségét vagy hűtlenségét. Ebben a szemléletben természetesen helye van az „Isten ostora” szerepet hordozó kívülálló népeknek is. Ezt a szemléletet látjuk olyan jeles személyiségek írásaiiban, mint Károli Gáspár és Kölcsey Ferenc. A 20. századi reformátori vagy akár római keresztyén kegyességben, például a trianoni ország-csonkítás kapcsán viszont már nem, vagy csak alig jelenik meg ez a szemlélet. Az önvizsgálat, a bűnbánat helyett a „nem, nem, soha” teljesen jogos, de na-

gyon fájdalmas indulata van, ami 100 évig életben tartotta az ügyet, de nem hozott sok békességet és semmi örömet a magyar lelkeknek. Vajon hová lett az a történelemszemlélet, amely önvizsgálatot, bűnbánatot, és ezekből kiindulva talán konstruktívabb gondolatokat inspirált volna akár az elszakított területek, akár az anyaország okkal-joggal keserű magyariaiban?

Ennek az önvizsgálatos szemléletnek/spiritualitásnak történeti és egyházi/teológiai tények egyaránt gátat szabtak. Nézzük a történelmi tényeket, amelyek gyakorlatilag az 1. világháború kitörésével kezdődtek. Az ok egy nettó osztrák-szerb konfliktus volt. Tisza István nem tudta megakadályozni a hadüzenetet, de hogy szorgalmazója lett volna a háborúnak, az szemenszedett hazugsága a politikai ellenfeleinek, kortársainak és azok későbbi örököseinek. Ehhez képest a trianoni tárgyalások környékén a cseh, gátlástalanul nacionalista és magyargyűlölő Edvard Benes az egész háborút a magyarok nyakába varrta. 1920 februárjában úgy tudott hazudozni, hogy a döntéshozók ezt legalábbis tudomásul vették: *„Az egész világ elborzadt ezeknek a tősgyökeres mongol politikai viszonyoknak a láttán, és megértette, hogy a háborút nem egyedül az egykori Osztrák–Magyar Monarchia végzetes politikája robbantotta ki, hanem sokkal inkább Bu-*

dapesten, mint Bécsben készítették elő – írta gátlástalanul. A győztesek az osztrákokkal különbékét kötöttek, a magyarokat pedig úgy kezelték, hogy a Nagy Háború minden könnye, vére, verejtéke, fájdalma és szégyene rajtunk száradjon. A háború vége sem hozott semmi jót a számunkra. Jöttek az intervenciók, a Monarchia fölbomlása, Vix-jegyzék, Clemenceau ármánykodása, Orlando és a Csehek háttérpaktuma etc.

Ebben az időben az egyházak a vigasztalás, a kitartásra való buzdítás, a rémisztő jelekkel szemben a reménység életben tartása szolgálatát végezték. Bizonyára a bűnbánatra hívás kevésbé volt hangsúlyos, de ha valaki – akár önhibájából – haláltusás bal esetet szenved, a félholtnak nem a hibáztatása, hanem az életben tartása az első feladat. Nyilván a bűnbánatnak is van fizikai és lélektani feltételrendszere, valamint rendelt ideje. Akit folyamatosan ütnek, fenyegetnek, az a pusztta túlélésért küzd, s nem a maga hibáját keresi. Nem mentségképpen, de magyarázatképpen elfogadhatjuk, hogy már ’18-tól kezdődően a magyar nemzet a Kisantant részéről, és aztán a Tanácsköztársaság részéről is olyan nyomás alatt volt, hogy nem helyénvaló számon kérni a teológiai legkorrektebb érzésvilágot és annak kifejezését. A bűnbánat rendelt ideje egészen biztos, nem esik egybe a folyamatos büntetés

és a még nagyobb büntetés fenyegetettségének idejével. Így keveredik a helyénvaló teológiai elvárás, mondjuk a textus a keserves történeti kontextussal, amiből a „nem, nem, soha” daca inkább megszülethetett, mint a „miben hibáztunk az évszázadok során?” kérdés alázata. A megszállás alatt, a fenyegetettség alatt, a diszkriminatív hatalmi visszaélések alatt, a manipulatív föld- és egyéb törvények alatt, a pópák ármánykodása alatt etc. könnyebb (volt) az ellenségre terelni a felelősséget, mint magunkra venni. És ehhez még hozzá tehetjük például a román ambíciót, akik fanyalogva írták alá a trianoni diktátumot, mert minimum a Tiszáig szeretnék volna kiterjeszteni Romániát. És fölteszem, hogy mindezek csak azok a tények és jelenségek, amiket a jéghegy csúcsaként a laikus, a civil is lát.

A veszteségünk területi, humán, gazdasági és kulturális adatai köztudottak, ezért ezzel most nem húzom az időt. Ez a fölfoghatatlan veszteség nyomta a magyarok szívét, tépte az idegeit és sértette az igazságérzetét. Csoda, hogy nem pusztultunk bele. A döntés igazságtalanságának szemléltetésére két idézetet hallgassunk meg. Úgy gondolom, ki nem találánk, hogy az alábbi sorokat Vlagyimir Iljics Lenin írta: „...ez a béke uzsorás béke, gyilkosok, mészárosok békéje volt, mert kirabolták és földarabolták Németországot és Ausztria–Magyarországot. Megfosztották őket az élet minden lehetőségétől. A gyermekeket éhezésre és éhhalálra kárhoztatták. Ez hallatlan béke, rablóbéke volt. Ez nem béke. Ezek olyan föltételek, amelyeket fegyveres útonállók dik-

tálnak a védtelen áldozatnak... Ez az oka annak, hogy az egész nemzetközi rendszer vulkánra épül.” A másik idézet már a vulkán kitörése után hangzott el Francois Mitterrand szájából: „...A békét mindig a győztesek diktálják. A győztesek békéje a század összes békeszerződése, főleg az 1914–1918-ig tartó háborút követő szerződések, kezdve a versailles-i szerződéssel, de ugyanúgy az 1945-ös szerződés is, s amelyek ezt követték, mind igazságtalan békeszerződések voltak. A győztes dicsőségét, hatalomvágyát vagy azonnali érdekeit szolgálták. Mindig figyelmen kívül hagyták a történelmi, földrajzi, szellemi vagy etnikai realitásokat. Az elkövetkező háború drámája mindig le volt írva az azt megelőző békeszerződésben. Ami Trianonban történt, az mocsokos dolog volt.”

Miután tudjuk, hogy az 1947. február 10-én született, számunkra a II. világháborút lezáró béke térképe és egyéb intézkedései is kísértetiesen emlékeztetnek a „trianoni békére”, megállapíthatjuk, hogy – Mitterrand szavai szerint most is vulkánon ülünk és, hogy a '47-es „Párizsi Béke” a „következő háború forgatókönyve”. Természetesen semmilyen súlyú és méretű igazságtalanságnak nem alternatívája és általában nem is megoldása a háború, tehát azt senki nem kívánhatja. Ugyanakkor azt mindenki elismerheti, hogy a Kárpát-medencében a trianoni és a párizsi békediktátumok óta állóháborús csatározások jelennek meg hol itt, hol ott, hol így, hol úgy. És itt újabb „keserű csemegeként” hivatkozhatunk Benesre, akinek a magyarokat is sújtó, 1945-ben született dekrétumai mind a mai napig érvényben vannak.

Milyen reményünk lehet ebben a helyzetben? A határok továbbrajzolása segítene? Van erre is példa: hol van már Jugoszlávia vagy Csehszlovákia, vagy a Szovjetunió. Meg arra is gondolhatunk, hogy vajon Kárpátján minden ruszin boldog? Sőt, sok erdélyi román vajon nem lenne-e nyitott a transzilvánizmus 21. századi újragondolására. A rendszerváltozás és az Európai Unió kiterjedése e probléma sokféle orvoslásának lehetőségét hordozza magában. Nem vitatható, hogy az Unió kiterjedése sok tekintetben enyhülést, határokon átívelő kapcsolatokat, regionális, kulturális és gazdaság/turisztikai együttműködések tette lehetővé.

Ugyanakkor számomra értelmezhetetlen az a rovásunkra újra és újraeledő irracionális szimpátia, amely a kettős mérce botrányos igazságtalanságát is fölvállalva ott rezonál az európai intézmények levegőjében.

Gróf Apponyi Albert, aki a tárgyaláson nem vehetett részt, de 1920. január 16-án – mintegy az utolsó szó jogán – elmondhatta híres beszédét a gyakorlatilag eldöntött szöveg(tervezet) megismerése után. E híres beszédből csak annyit idézek, hogy az aláírás vagy nem aláírás dilemmáját ezzel a groteszk helyzethez méltó groteszk kérdéssel világította meg, hogy: Magyarország „legyen-e öngyilkos azért, hogy ne halljon meg...”. Itt pedig azt a költői – meg nem válaszolandó – kérdést nem tudjuk elkerülni, hogy mi lett volna, ha nem írjuk alá a diktátumot?! Viszont arra a kérdésre, hogy miért írtuk alá (?), talán az a jó válasz, hogy a Károlyi Mihály által lefegyverzett, a Tanácsköztársaság

által meggyötört, a románok (határtalan) területi ambíciójától fenyegetett országunk ezzel az aláírással legalább a mai Magyarország területét biztosan megőrizte. A trianoni békediktátum kapcsán elidőztünk azon, hogy a magyarság hogyan fogadta a döntést és, hogy milyen lélekkel: fájdalmakkal és reményekkel érhetette meg a centenáriumot.

Most egy kicsit visszalépek és eltűnődöm azon, hogy vajon milyen inspirációk, motivációk lehetnek a döntéshozók és a várományos kedvezményezettek fejében, lelkében. A történelem Urának szándéka vagy akarata, akár kérdésként *azon az oldalon* egyáltalán fölmerült? Otto von Bismarcknak tulajdonítják azt a mondást, hogy *egy országot nem lehet a „Hegyi beszéd” alapján kormányozni*. Ezzel a kijelentéssel a neoliberalizmus mentén forszírozott szekularizmus kontextusában részben egyetérthetünk. Általános konszenzus van abban is, hogy nincsen önmagában vallásos, keresztény vagy muszlim politika. Ugyanakkor a politikusok aktivitása mögött bizonyára van valamiféle világnézet, vallás, moralitás, spiritualitás, értékrend, amely biblikus, sőt evangéliumi gyökerű és tartalmú is lehet(ne).

A föntiek szerint megállapítható, hogy a vesztesek kollektív érzése/gondolata nem nagyon harmonizál a biblikus/reformatori történelemszemlélettel. Az is világos hogy Trianon teológiai mérlegelése a győztesek és kedvezményezettek szempontjából nagyon ingoványos, mondanám, elkerülendő vállalkozás. Ugyanakkor, úgy gondolom, hogy legitim igyekezet a politikai döntések mögött

keresni a politikus elvi motivációját, értékrendjét. Különösen is azért, mert e döntés az úgynevezett keresztyén kurzus Európájában született. Szembehelyezkedve azzal a – még 10 évvel ezelőtt is – nagyon divatosan/hangzatos mondással, *„hogy Európában az ateista is keresztyén”* szerényen megkérdem: e döntés ismeretében fölismerhető a döntéshozók szándékában és a kedvezményezettek viselkedésében legalább valami morális vagy kulturális keresztyén elem? Talán a szabályt erősítő kivételként a szándékban igen, de a végeredményben nem, nyomokban sem.

S most lássuk, kik is írták alá a dokumentumot. A sor messze hosszabb, mint a tényleges döntéshozóké: Nagy-Britannia, Franciaország, Olaszország, Japán, Belgium, Kína, Kuba, Görögország, Nicaragua, Panama, Lengyelország, Portugália, Románia, a Szerb-Horvát-Szlovén Állam, Sziám és Cseh-Szlovákország. Ők alkották a győztes antantot, továbbá az USA, aki bár aláírta a szerződést, de később nem ratifikálta. Nem nehéz kitalálni, hogy kik az igazi döntéshozók: Nagy-Britannia, Franciaország, Olaszország és az USA. A diktátum szövegezése és műfaja semmiféleképpen sem szerződés, hiszen a magyarok bár kényszer alatt aláírták, de a meg-szövegezésében nem vehettek részt és semmivel nem értettek egyet. Tehát diktátumról van szó, amely lényegében 1920 januárjában elkészült, márciusban véglegesített – és talán az sem véletlen, hogy még a döntéshozó országok többsége nevében sem azok írták alá, akik a döntést hozták.

E. Benes ármánykodása, a kedvezményezettek háttér munkája

nyilvánvaló volt. A távoli országoknak sem érdekük, sem súlyuk nem nagyon volt Magyarországot illetően. A nagyok érdeke is különbözött, így véleményük is eltérő volt. És azt is el kell ismernünk, hogy a német ügy volt az igazán nagy falat, és mire mi sorra kerültünk, többnyire megfáradt, hivatalukat is alig tartó, már veszekedni sem akaró politikusok játszották unottan szerepüket. Ez a tény csak azért nem tudott javunkra szolgálni, mert a várományosok a cseh Benes-sel és a románokkal az élen „kitartóan a nyakukra jártak”, továbbá leginkább a „Tigris becenevet” viselő Clemanceau-t tudták hergelni. Ő a németekkel szembeni erőteljesebb megtorlás miatti hiányérzetét Magyarország aránytalan megroppantásán kompenzálta. Az olasz Orlando az adriai régióban és Ausztria egyes területeiben volt érdekelt, s mire aláírásra került a diktátum, már ő sem volt hivatalban. Úgy gondolom, hogy nemcsak a magyar kormány fejezte ki aláíróinak ismeretlenségével a le-sújtó véleményét a dokumentumról, hanem annak érdemi megfogalmazói is. Már utaltam George Clemanceau motiváltságára, ami a már említett csalódottságon túl, tigrisi karakteréből és talán abból állt, hogy barátokat szerezzen a mindenkori Franciaország politikai és főleg gazdasági érdekei számára Közép-Európában

Talán áttételesen David Lloyd George, brit miniszterelnök vélekedésében ismerünk föl indulatmentes és a nemzetállamok preferálása szempontjából biblikus értékeket. A határok kijelölésének vitájában a következőket mondta: *Soha nem lesz béke Délkelet-Európában, ha a most létrejövő kis államok*

mindegyikének jelentős magyar lakossága lesz. Ezért én a béke vezérének azt venném, hogy amennyire emberileg lehetséges, a különböző népfajok kapják meg saját hazájukat, és hogy ez az emberi szempont előzzön meg minden stratégiai, gazdasági vagy közlekedési megfontolást, melyek rendszerint más módon is megoldhatók.[...] Nem lesz béke Közép-Európában, ha utólag kiderül, hogy Magyarország igényei jogosak, és hogy egész magyar közösségeket úgy adtak át Csehszlovákiának és Erdélynek (Romániának), mint egy-egy marhacsordát csak azért, mert a konferencia elutasította a magyar ügy megvitatását. Politikai éleslátását az elmúlt száz év igazolta. A tárgyalások során többször kiállt a magyarok mellett, de nem sok sikerrel. Ott is hagyta a tárgyalásokat, de talán az aláíráson részt vett.

Nem utolsó sorban jutunk az amerikai elnökhöz, Thomas W. Wilsonhoz, aki teljes sikertelensége okán hamar hazautazott. Wilsoni pontoknak nevezik azt a nagyobb ívű politikai elvrendszert, amely egyebek mellett: *meg kívánja őrizni az Osztrák–Magyar Monarchia gazdasági és politikai egységét. Azt az Egyesült Államok mintájára az adott határokon belül, demokratikus elveken alapuló, önkormányzattal rendelkező nemzetek szövetségévé szervezte volna.* Itt már világosabban látszanak bizonyos keresztyén elvek abban, hogy ez okozta volna a Monarchiának a legkisebb fájdalmat, miközben egy laza szövetségben megcélozta azt a demokratikus önrendelkezési rendszert, amely talán ma is megoldás lehetne a térség számára.

Az ún. wilsoni pontokat egyébként a magyar sorskérdésektől függetlenül is érdemes tanul-

mányozni. Mint vér a kötésen, úgy üt át rajtuk az igazságosság, a méltányosság és a békesség utáni vágy. Nem mellesleg mondom, hogy édesapja presbiteriánus/református lelkész volt, felesége református paplány. Akadémiai karrierjét a jog- és politikatudományok terén szerezte, évekig elnöke volt a leg híresebb református egyetemnek a Princeton Universitynek. Wilson hozzáállását és jellemét talán az minősíti legjobban, hogy Clemenceau ki nem állhatta. A Tigris nem bírta, erőtlenségnek tulajdonította az igazságot, a tartós békességet, a higgadt politikai értéket és egyáltalán a humán érzékenységeket tanúsító embernek még a pusztá közelségét sem. „Wilson jelenlétében azt érzem, mintha Jézus Krisztus állna mellettem” fakadt ki egyszer, és hasonlóan érezte magát David Lloyd George, brit miniszterelnök társaságában is. Nem szerette a jézusi értékeket. Trianonban és a megelőző években sugározta is ezt minden tette és szava. Wilsonra visszatérve azt is el kell mondanunk, hogy a határok elvileg az ő és D. L. George elve szerint alakultak volna, itt tartva több ezer négyzetkilométert, és számos települést. Ezt azonban a gyakorlatban – sok-sok csalással és ignoranciával – kárunkra változtatták. És persze gróf Teleki Pál híres „vörös térképét” sem vették figyelembe, ahogy azt a határ menti színvonalat a magyar települések elcsatolása, továbbá Székelyföld önrendelkezési jogának megtagadása jelzi.

A fentiekben nem a Jóisten népek sorsát formáló kezét kerestem, de annak lehetőségeire is próbáltam utalni. Nem kívánok isteni akaratot fölfedezni a trianoni döntéshozás egyik elemében sem.

Csupán egy két gondolatomat osztottam meg nemzeti tragédiánk szereplőinek akciói és reakciói tárgyában. Végül konkrétan fölteszem a kérdést, hogy vajon a döntéshozás folyamatában és a döntéshozók fejében/lelkében fölmerültek-e keresztyén-etikai szempontok? A markáns válaszom az, hogy a folyamatban igen, elsősorban W. Wilson esetében, amelyek azonban igazán nem érvényesültek. Még konkrétan: nem érvényesültek, mivel

- úgy rajzolták a térképet, mintha a föld az övék lenne;
- a bosszú és érdek kategóriájában fosztottak és osztottak;
- a kedvezményezettek méltatlan (kár)örömmel fogadták a (rag)adományt;
- a kegyetlen diktátum minimális kisebbségvédelmi passzusait sem tartották/tartják be;
- a vesztesek részéről is elmaradt az őszinte, önvizsgáló bűnbánat.

Úgy tűnik, hogy a trianoni döntők, diktálók többségét, tisztelet az egy-két kivételnek – nem is beszélve az aláírók hosszú soráról –, sokkal inkább jellemezte a tudatlanság, felelőtlenség, irracionális, félrevezettség, lelkiismeretlenség, mint valami megfogható immanens vagy értelmezhető transzcendens logika. S ennek következménye nem csak egy tragikomikus térképrajzolásban nyilvánult meg, hanem az azóta eltelt száz esztendő mindennapos társadalmi igazságtalanságaiban, tényyszerű diszkriminációiban is, nem beszélve a 2. világháború európai ős-okáról, amely szintén Trianonban keresendő.

Dr. Bóna Zoltán

FUSS AZ EGÉSZSÉGEDÉRT!

FUSS A HOSPICE ELLÁTÁSRA SZORULÓ BETEGEKÉRT!

A Kis-Duna Menti Praxis-közösség és a Találj egy célt! Sportegyesület közös szervezésében futóversennyel egybekötött egészségnapot szervezünk november 8-án.

Mindkét szervezet egyetért abban, hogy az jó egészség megőrzésének és a betegségek megelőzésének záloga az aktív testmozgás. Közös ügyünknek érezzük a térségben élők figyelmének felhívását a betegségmegelőzésre, a szűrővizsgálatok fontosságára és a rendszeres sportolás pozitív hatásaira. Szoros együttműködésünk keretében megvalósításra kerülő rendezvényünk egy időben, egy helyen ad lehetőséget ingyenes egészségügyi állapotfelmérésre és a futóversenyek fantasztikus hangulatának átélésére. Az aktív testmozgás bizonyítottan véd nem csak a szív-érrendszeri, hanem a legtöbb daganatos megbetegedés kialakulásától is. Szimbolikus jelentőséggel bír, hogy versenyközpontunk a Majosházi Hospice ház közvetlen közelében kerül kialakításra, a verseny útvonala pedig a festői Kis-Duna ág mellett kanyarog egészen a dunavarsányi edzőtábor kajak-kenu pályájáig és vissza.

Az esemény megrendezésével két dologra szeretnénk felhívni a lakosság figyelmét.

Egyrészt szeretnénk rávilágítani a hospice ellátásra, azaz a súlyos betegségük végstádiumában lévő emberek humánus, összetett ellátására, amelynek célja az életminőség javítása, fizikai és szellemi aktivitásuk támogatása, valamint a hozzátartozók segítése orvosok, ápolók, gyógytornászok, pszichológusok/ mentálhigiénikusok, szociális munkások, lelkesek, dietetikusok és képzett

önkéntes segítők részvételével. Másrészt szeretnénk fókuszba helyezni, hogy a COVID járvány idején, minden eddiginél nagyobb jelentősége van annak, hogy szervezetünket minden lehetséges módon támogassuk a vírusokkal szemben, és immunrendszerünket testmozgással tartsuk karban! A koronavírus járvány jelentősen megváltoztatta az emberek életét. Saját és embertársaink védelme érdekében komoly korlátozásokkal kellett hónapokon keresztül megküzdennünk, embert próbáló időszakon vagyunk túl. A bezártság, önkéntes karantén, szereteteinkkel és barátainkkal való személyes találkozások csökkenése és a kevés testmozgás negatív hatással volt testi-lelki egészségünkre.

Sokan felteszik azt a kérdést, hogy biztonságos-e a szabadban való futás és testmozgás koronavírus idején? A válasz természetesen igen, a testmozgás és a szabadban való tartózkodás jó, mert ezáltal friss levegőn vagyunk. Járvány ide vagy oda, szükségünk van a sportra, futásra, a szabadban való tartózkodásra még a vírus ideje alatt is. Kifejezetten ajánlott a séta, kerékpározás vagy kocogás, viszont fontos szem előtt tartani a koronavírussal kapcsolatos óvintézkedéseket, és érdemes ehhez igazítani szokásaink mozgás esetén.

Várunk kicsiket és nagyokat, profikat, amatőröket és kezdőket egyaránt sok szeretettel!

Hiszünk abban, hogy az egészséges életmód szemléletét nem lehet túl korán magunkévá tenni, és soha nincs késő mindennapjainkba illeszteni. Ezen gondolat vonalán állítottuk össze az egészségnap programját és alakítottuk ki a

versenytávokat, hogy mindenki megtalálja a számára fontos szűrővizsgálatot és a felkészültségének megfelelő penzumot. Részt vehetnek – a többi között – vércukor- és vérnyomás mérésen, gyógytornász illetve mentálhigiénés tanácsadásokon, ahogy a távok közül is választhatnak versenyzőink 3 km-es útvonalat, de akár a félmaratoni pályát is.

A verseny nevezői díjmentesen kaphatnak visszajelzést szervezetük állapotáról és vehetnek részt tanácsadásainkon. Felkészült szakemberek segítségével, rutinos rendezőcsapat közreműködésével, gyönyörű környezetben támogatják szervezetüket a résztvevők, hogy az még ellenállóbb legyen korunk kihívásaival szemben. Olyan eseményt hívunk életre, ami – a szükséges előírások betartása mellett – alkalmat ad mentális feltöltődésre is egy újabb közösségi élmény átélésével.

Bízunk benne, hogy eseményünk fantasztikus hangulata olyan emlék lesz a résztvevők számára, ami segít a hétköznapi életben tartani az egészségmegőrzés fontosságát! Azért, hogy ez a benyomás minél tovább elkísérje futótársainkat, egy gyönyörű befutóéremmel díjazunk mindenkit, aki teljesíti a kiválasztott távot.

A részletekről és a regisztráció menetéről az alábbi weboldalon tájékozódhatnak:

<http://talaljegycelt.hu/kis-duna-menti-felmaraton/>

Vár mindenkit sok szeretettel a Kis-Duna Menti Praxis-közösség és a Találj egy célt! SE lelkes szervezőcsapata!

A REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG ÉS A SOLI DEO GLORIA KÖZÖSSÉG ESEMÉNYNAPTÁRA

Október 23.	17 óra	Imádságos részvétel a városi ünnepségen	'56-osok tere
Október 31.	18 óra	Reformációi istentisztelet	Ref. Templom
November 1.	10 óra	Örökélet istentisztelet	Ref. Templom
November 7.	18 óra	Bűnbánati istentisztelet	Ref. Templom
November 8.	10 óra	Újbori hálaadó istentisztelet az úrvacsora megünneplésével	Ref. Templom
November 28.	18 óra	Bűnbánati istentisztelet	Ref. Templom
November 29.	10 óra	Ünnepi úrvacsorás istentisztelet Advent 1. vasárnapján	Ref. Templom

A koronavírusra tekintettel a minden októberben szokásos kulturális estet az Iskola vezetése lemondta. Köszönjük az eddigi szolgáltatásokat, reméljük a jövőbelieket.

**A Református Templomban minden vasárnap 10 órakor istentiszteletet tartunk,
s azzal egy időben gyermek-istentiszteletet is.**

**A Soli Deo Gloria Közösségi Házban minden hétfőn 7:30-kor 15 perces
hétkezdő áhítat kezdődik.**

A református templom gyülekezeti termében minden kedden 17:30-kor bibliaórát tartunk.

A fenti istentiszteletekre, programokra minden érdeklődőt nagy szeretettel várunk!

További információ a 06/20 914-3893-as telefonszámon vagy
a dunavarsany.ref@gmail.com e-mail címen, továbbá a www.dunavarsanyireformatusok.hu oldalon
kapható.

A vasárnapi istentiszteletekről összefoglaló tájékoztatást adunk a következő címen:
<https://www.facebook.com/dunavarsanyi.reformatusok/>

A SOLI DEO GLORIA KÖZÖSSÉGI HÁZ KOLUMBÁRIUMA IRÁNT ÉRDEKLŐDNI
a 06/20 914-3893-as valamint a 06/30 637-8170-es számon lehet.

IMPRESSZUM

SOLI DEO GLORIA – evangéliumi, közéleti folyóirat. Ingyenes, időszaki kiadvány

Kiadó: SDG Közösség • Főszerkesztő: Dr. Szilvay Balázs

Szerkesztőbizottság: Csobolyó Katalin, Dr. Bóna Balázs, Kun László, Veres Enikő

Készült: az Ex-Kop Nyomdaipari Bt. gondozásában • Példányszám: 800

Cikkek leadása: folyamatosan, a szilvay.balazs@freemail.hu e-mail címen

Honlap: www.dunavarsanyireformatusok.hu • Facebook: Dunavarsányi Reformátusok